

Suomen Lääkäriliiton ohje jäsenilleen

TELELÄÄKETIETEEN EETTISET OHJEET

Aiemmat ohjeet vahvistettu 11.9.1997. Muutokset hyväksytyt Lääkäriliiton hallituksessa 6.6.2007.

Lääkärin etiikan periaatteet sitovat lääkäriä myös hänen harjoittaessaan ammittiaan telelääketieteen keinoin. Etävastaanotto ja konsultaatio on aina järjestettävä yhteisymmärryksessä potilaan kanssa.

Määritelmä

Telelääketieteellä tarkoitetaan sellaista lääkärinammattin harjoittamista, jossa toimenpiteet, diagnostiikkaan ja hoitoon liittyvät päätökset ja suositukset perustuvat televiestintäjärjestelmillä välitettyyn tietoon ja dokumentteihin.

Oikeus telelääketieteen harjoittamiseen - pätevyys

Teleteknikka lisää mahdollisuuksia harjoittaa lääkärinammattia, tehostaa työvoiman ja laitteiden käyttöä sekä parantaa potilaiden diagnostiikkaa ja hoitoa. Telelääketieteen tarjoamien mahdollisuuksien tulee olla kaikkien lääkäreiden käytettävissä maantieteellisistä rajoista riippumatta lupa- ja laillistamismääräykset huomioon ottaen.

Telelääketieteen keinoja käytävillä lääkäreillä täytyy olla lupa harjoittaa lääkärinammattia siinä maassa tai valtiossa, jossa he toimivat ja heidän tulee olla päteviä sillä lääketieteen alalla, jonka palveluja he tarjoavat.

Potilas-lääkärisuhde

Telelääketieteessä on pyrittävä tavanomaiseen yksilölliseen potilas-lääkärisuhteeseen, jonka tulee kaikkialla lääketieteen aloilla perustua luottamuksellisuuteen, molemminpuoliseen kunnioitukseen, lääkärin riippumattomuuteen ja potilaan autonomiaan. Telelääketieteen keinoja käytettäessä lääkärin ja potilaan on voitava luotettavasti tunnistaa toisensa.

Telelääketiedettä voidaan soveltaa lääkäreiden keskinäiseen neuvonpitoon hoitomenettelystä, erilaisten tutkimustulosten tulkintaan tai varsinaiseen potilasvastaanottoon esimerkiksi videoneuvotteluteknologiaa käyttäen. On suositeltavaa että kaikki lääkärin apua hakevat potilaat tapaavat lääkärin normaalilla vastaanotolla. Lääketieteen teknologian kehittymisen ja erikoisalojen eriytymisen seurauksena sekä potilaan tarpeesta tai maantieteellisistä etäisyyksistä johtuen joidenkin terveyspalvelujen järjestämisessä telelääketiede saattaa olla tarkoituksenmukaisin vaihtoehto.

Lääkärin tulee tarjota telelääketieteen palveluja ensisijaisesti sellaiselle potilaalle, jonka hän on jo aikaisemmin tavannut tai josta hänellä on ennakolta riittävästi tietoa ja näin ollen edellytykset oikeisiin ja perusteltuihin lääketieteellisiin ratkaisuihin.

Telelääketieteen mahdollisuudet ja heikkoudet hätätilanteissa tulee tiedostaa. Jos siihen on hätätilanteessa turvauduttava, ratkaisevat potilaan terveyteen kohdistuva uhka ja hänen luonaan olevien henkilöiden osaaminen ja ammattitaito neuvojen tai hoitosuositusten antamisen.

Potilaan tulee olla tietoinen telelääketieteen keinoin annettujen palveluiden kustannuksista.

Vastuullinen lääkäri

Lääkäri, joka kysyy toisen lääkärin mielipidettä, on kuitenkin itse vastuussa hoito- ja muista päätöksistään ja potilaalle antamistaan suosituksista. Jos lääkäri käyttää telelääketieteen keinoja suorassa yhteydessä potilaaseen, hän ottaa potilaasta ammatillisen vastuun.

Telelääketieteen palvelujen laatu, tietosuoja ja turvallisuus

Telelääketieteen keinoja käyttävä lääkäri vastaa tarjoamiensa palvelujen laadusta. Lääkäri ei saa käyttää telelääketieteen keinoja ammatinharjoittamisessaan varmistamatta, että välineistö, jota hän tarvitsee telelääketieteen palvelujen tuottamiseen, on riittävän laadukas ja toimintakunnossa.

Lääkäri voi tehdä potilasta koskevia ratkaisuja, esittää mielipiteitään ja antaa suosituksiaan vain, jos hän on arvioinut saamansa tiedot määrältään ja laadultaan riittäviksi ja ratkaistavana olevaa ongelmaa koskeviksi.

Käyttäessään telelääketieteen keinoja lääkärin tulee varmistua, että potilaan apuna on tarvittaessa riittävästi koulutettua henkilökuntaa, että potilas on ymmärtänyt annetut ohjeet ja että potilaan jatkohoito on turvattu.

Potilasasiakirjat ja tietojen salassapito

Salassapitomääräyksiin ja tietosuojaan on kiinnitettävä erityistä huomiota telelääketiedettä käytettäessä. Vain sellaisia tiedonvälitys- ja tallentamistapoja voidaan käyttää, joiden salassapito ja tietosuoja täyttävät voimassaolevien säädösten vaatimukset.

Telelääketieteen keinoja käyttävien lääkärin tulee huolehtia potilasasiakirjojen asianmukaisesta täyttämisestä ja kaikki tapaukset tulee dokumentoida huolellisesti. Tapa, jolla potilas on tunnistettu, tulee kirjata. Havainnoista, suosituksista ja telelääketieteen keinoin annetuista palveluista on tehtävä asianmukaisesti merkinnät.

Potilaan tietoja ja häntä koskevia asiakirjoja voidaan välittää toiselle lääkärille tai muille terveydenhuollon ammattihenkilöille vain potilaan pyynnöstä tai hänen suostumuksellaan, siinä laajuudessa, jonka potilas hyväksyy. Välitettyjen tietojen täytyy liittyä ratkaistavana olevaan ongelmaan.

LIITE: Sähköpostin käyttö potilas-lääkärisuhteessa, suositus 6.6.2007